

REDACȚIA

Deák Ferencz-uteza nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 20 cor.
Pe jumătate an . . . . . 10 "
Pe 1 lună . . . . . 2 "N-rii de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-uteza nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Toate se răsbună!

(*) Deocamdată presa maghiară și am putea zice majoritatea covârșitoare a neamului unguresc este în doliu pentru că 1. s'a confiscat constituția țării; 2. a fost batjocurit parlamentarismul — millenar; 3. s'a dat lovitură mortală libertății politice dizolvându-se comitetul dirigent al coaliției; 4. s'a pus cătușe asupra presei și — ca absolutismul să fie complet — 5. s'a instituit *cabinetul negru*, care pune acum stăpânire și pe secretul epistolar.

Sunt, se înțelege, și alte motive ca patrioții să jalească ori să poarte — tulipan, gravaminele cele mari li-am rezumat însă în punctele de mai sus.

Cea mai mare desperare îi cuprinde însă, că se văd *singuri* cu jalea lor. În străinătate nici copiii nu mai cred, că s'a purtat ori să poartă aici, din partea coaliției, luptă pentru drepturi și libertăți naționale, ci afară doar de câte un ziar obscur sârbesc din Belgrad, încolo nimeni nu-i încurajază. Iar naționalitățile din patrie stau, deci, lipsabile în fața confiscării atâtor drepturi cetățenești! Nu întâlnești nici măcar vre-un politician maghiar de a treia mână, care să nu se indigneze și să nu ne întrebe: cum de naționalitățile nu se revoltă, ci rabdă ori rămân indiferente în fața atâtor — «infamii»?!

Iarăși nu este însă între noi un singur om, care să nu știe, că pentru naționalități constituția este «irott malaszt», cum zice Ungurul, — slovă scrisă, că din parlament am fost scoși cu puterea încă pe vremea lui Tisza bătrânul și până nu se va reforma actuala lege electorală în senz larg democrat, noi nici nu putem să fim reprezentați în Dietă cum ar cere dreptatea. Cât privește libertățile politice, aducă-și coaliția aminte de laudele, ce adusesse lui Hieronymi, care a dizolvat comitetul național român. Kristóffy n'a făcut nici el mai mult, ci diferența e că a dizolvat un comitet politic — unguresc!... Și dacă se confiscă ziare maghiare și se pornesc procese de presă, procurorii iarăși nu merg decât pe cale bătută, pentru care în trecut li-se decerneau lauri. Rabde și coaliția aceste năcazuri după cum le-am răbdat noi Români, cari de pildă numai în intervalul 1886—1896 am dat următoarele jertfe: 363 frunțași români arestați pe 95 ani, 5 luni și 3 zile iar în bani 95.000 coroane... Ne aducem aminte apoi cum luptătorii dela «Tribuna» din Sibiu între anii 1892—1896 erau citați pe la postă unde în prezența judei

de instrucție și a poliției li-se confiscau scrisori, și urmărit le eră tot pasul...

Strigat-am noi atunci să ne audă lumea întreagă.

Ce răspunde însă cohorta lui Kossuth și Apponyi? Ziceă, că primejdium — *statul*, măcar că dam și dare și soldați! Ne făceau conspiratori, măcar că zădarnic *secția naționalităților* (unde lucră și Jancsó Benedek care acum strigă în coloanele lui «Budapesti Hirlap») ne confiscă scrisori și ne făcea perchiziții, nu putuse descoperi nimic compromițător.

Toate acestea sunt *fapte*, și încă destul de recente.

Nu ne surprind deci măsurile ce guvernul a luat pentru a mai potoli coaliția, care credea că ei toate îi sunt permise, până și lucrurile oprite de lege.

Noi am cerut pentru noi numai ce este în lege, dar partidele conduse de magnați voiau cotropirea noastră și se bucurau, când Tisza ori Bánffy lovea în noi. Ar fi cea mai dumnezeiască răsplată ca acum, că decât am fost noi, de durerea cărora au ris cu atâta plăcere.

»**Voința poporului.**« De când cu fiascul suferit de faimoasa coaliție, pentru dobândirea concesiunilor pe terenul militar, presa ce cu atâta abnegațiune stă în serviciul ei, nu încetează a îmbărbăta »națiunea« maghiară dânduși sfaturi cu privire la ținuta sa din viitor.

În presă s'a scris anume, că coaliția luptă pentru drepturile »națiunii« și că națiunea să lucreze și mai departe după voința ei liberă. Lucrul naibii însă! Tot acea presă spune acum, că »națiunea« dacă voiește fericire și mântuire să nu aleagă pe viitor numai pe acei bărbați, cari au ajuns în dietă și în ciclul trecut.

Măreață idee insuflată de comitetul dirigiitor! Ne întrebăm însă, unde e aici voința liberă a »națiunii«? La ce trebuie atunci noi alegeri? Nu cumva s'ar putea schimba legea în așa formă, că de acum înainte deputații să fie denumiți simplaminte de către comitetul dirigiitor? Cel puțin așa ar fi scutiți mulți deputați de cheltueli, și n'ar fi considerat de trădător de patrie, cine nu-și va împlini datoria față de patrie, în felul cum e dorința lui Kossuth.

Și acești domni voiesc să restabilească constituția în țară? Aceștia mai vorbesc de voința poporului? Curioasă voință — liberă!

Nouile alegeri, după știrile pozitive ce primim din Budapesta, în nici un caz nu se vor rândui, conform legii, la 11 Aprilie, ci ele se vor face mult mai târziu.

E probabilă eșirea lui Kristoffy din minister. El va umbla prin țară să agite în favorul sufragiului universal.

Românii din Sârbia.

De Teodor Filănescu, (Serajevo).

I.

Românii locuiesc în Peninzula Balcanică nu numai în provinciile împărăției otomane, ci și în acele state creștine din Balcani, cari s'au eliberat de sub domnia turcească în a doua jumătate din secolul XIX. Din aceste state, Sârbia pentru Români din Bănat și din România prezintă cel mai mare interes. Hotarul de nord al Sârbiei și hotarul de sud al Bănătului și părțile vestice ale României sunt comune pentru aceste țări și ar trebui așa dară să ne cunoaștem mai întâiu ca vecini.

Despre Români din Sârbia știm așa de puțin, mai puțin chiar, de cât despre Români, cari au emigrat în America. Se pare ca și când Români din Sârbia ar fi dați uitării din partea noastră, căci până azi nu s'a scris aproape nimic despre acești frați, cari sunt pe calea desnaționalizării prin școala și biserica sârbească.

Între Români din Sârbia și între urmașii Ilirilor romanizați sau a *Vlahilor* din evul mediu, ar trebui să existe mari legături, fiind știut de toți, că acești Români din Sârbia joacă și în prezent nu numai după număr, ci și în privința culturală în Sârbia un rol însemnat.

Nu începe în cadrul acestei lucrări de a arăta opurile și dizertațiile despre originea și mișcarea Românilor din evul mediu dela invaziunea Turcilor încoaci în Peninzula Balcanică. Cine s'a ocupat cu studiul popoarelor din Balcani și cine a cetit opurile marelui savant *C. Iirecek* și studiile etnografice și antropogeografice ale lui *Miklosic*, *Biedermann* și *Cvijic*, acei sunt cunoscute nu numai mișcările Românilor, ci și schimbările etnografice pe teritoriile nouă și vechi ale acestui popor. Legătura dintre Români din partea de nord a Peninzulei Balcanice și între Români din teritoriul Severinului era încă pela începutul secolului XIII atât de strânsă, în cât putem susține, că se întrebuință la acești Români și același dialect român.

La începutul secolului XIII. (1220) când au înființat Slavii din Sârbia biserica lor națională autocefală se observă deja acele schimbări etnografice în această țară, cari au avut pentru poporul român din Balcani urmare, că o mare parte din neamul românesc din nordul Peninzulei Balcanice a perit, adică s'a stins mereu în elementul slav.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburî de plumâni, cataruri, tușă convulsivă, scrofuloasă, influență.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tușă, șegma, auzărea noaptea.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: **împachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elezia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmaci și 4 cor. sticla.

Abea dela prăbușirea împărăției sârbești (1389) și dela finea despotizmului sârbesc (1455) a început o reculegere pentru poporul românesc din acestea părți, prin emigrările Românilor din Tesalia, Epir, Albania și Macedonia.

Legăturile dintre familiile româniști din Bănat și România cu familiile sârbești din Bănat, cu familiile croate din Croația și cu familiile musulmane din Bosnia ne sunt o dovadă, că toate laolaltă se trag din familii românești din Tesalia, Epir și Macedonia. Românii au emigrat din partea sudică a Peninzulei Balcanice, în mase mari în anii 1482 și 1501 peste Sârbia și s'au așezat mai cu seamă în Bănat. Acești Români au adus în centrele noi, cultura bizantino-română și au fost numiți de poporul autohton «Greci». Până în prezent se aude cum poporul din Banat și Sirmia numește pe neguțători «Greci» și când zice: «Mă duc la Grecu» înseamnă, că se duc la dughean (prăvălie). O cercetare a arhivei din Becicherecul mare și Timișoara ar aduce un prețios material pentru istoria Românilor.

A urmări mișcările Românilor din Peninzula Balcanică, ar însemna a ne duce prea departe dela tema de sus, care ne impune să ne ocupăm cu populațiunea română din Sârbia așa după cum se află de prezent în această țară slavă.

E cunoscut, că Românii locuiesc în partea nord-estică a Sârbiei într'un număr atât de mare, încât numărul Sârbilor din acea parte e fără nici o însemnătate. După datele statistice ale guvernului din Belgrad, *au fost în întreaga populațiune a Sârbiei, Românii.* Dacă luăm, că atunci erau în Sârbia 2.25 milioane de locuitori, ar însemna, că au fost după acea statistică 180 de mii de Români în Serbia.

Afară de acești Români au mai fost după acea statistică și 1.800.000 Țigani și mai cu seamă Țigani românești, ce ar face cam 40 mii de suflete. Acestea populațiuni sunt așa dară după origine streine și de neamul slav din Sârbia.

Românii din partea nordică a Sârbiei, cari locuiesc în districtele de lângă Mlava și Pek de sus, se numesc «Românii Ungureni», până ce cei din districtele de lângă Timok se numesc «Țărani».

Acești din urmă sunt în parte amestecați cu emigranți din principatul Munteniei de odinioară. Toți acești Români vorbesc frumos românește, acei de lângă Mlava, Pek și Porecka vorbesc dialectul bănățean, numai în celelalte districte se observă în graiul Românilor o mulțime de cuvinte slave. În șesul de lângă Timok și în partea Negotinului dominează acel subdialect românesc, care e cunoscut în partea vestică a României.

Toți acești Români locuiesc așa dară acea parte din nord-ostul Sârbiei, care hotar e hotarul bulgar spre sud până la Zaicar, la vest spre Bolievaț, Jagubița cătră Pojarevaț.

Afară de acestea teritorii compacte românești, se află și oaze române pe lângă Morava și în districtele nord-estice de lângă Pojarevați, apoi în munții de lângă Toplița (fluviu) câteva sate. Casele Românilor amintiți sunt construite în mare parte de împletituri, acoperite cu șindile, arareori cu cărămidă și sunt alb văruiate.

În Sârbia însă există afară de acești Ro-

mâni, încă o populație românească numeroasă, care vorbește în dialectul românesc, de sud sau cum am zice astăzi în graiul Aromânilor. Acești Români sunt acel element autohton și în parte venit, care e neam cu Românii din Sârbia-veche, din Macedonia, din Tesalia, Epir și din Albania. Acești Români sunt în Sârbia cunoscuți sub numele de Țintari și Așani.*)

Acești Români de sud sau Români macedoneni trebuie împărțiți după ocupațiune în: *Români păstori (Farșeroși)* și în *Români orășeni*, cari se ocupă cu comerțul și cu meserii.

Despre Românii păstori din Sârbia — ei sunt acolo cunoscuți sub numele «Țarnovunți» — trebuie să amintim, că se mișcă cu turmele lor mai cu seamă prin regiunile din Sârbia de sud. Toamna se coboară acești nomazi în șesul de lângă Toplița și Morava de jos cu turma lor pentru a ierna acolo.

Românii orășeni locuiesc însă în întreaga țară sârbească și nu se află în Sârbia oraș sau orașel cu târg (ciarșia) unde nu s'ar găsi Românii macedoneni. Românii, cari trăiesc în orașele mari din Sârbia de sud, sunt în mare parte chirigii, în celelalte orașe sunt arhitecți de moare și case, zidari, dulgheri, birtași, brutari și meseriași de tot felul.

Acești Români orășeni sunt bine cunoscuți ca oameni diligenți cu un gust fin și cu un talent natural în acele lucruri mecanice cu cari se ocupă. Vezi opul: Kanitz »Serbien« Leipzig 1868 p. 328—332. Cele mai frumoase clădiri din Sârbia sunt opere

de Românii macedoneni

Cer. Alegerile sinodale.

Despre alegerile sinodale în Dieceza Aradului am aflat până acum următoarele amănunte:

Au fost aleși

Arad . . .	Dr. S. Ispravnic și A. Petrovici.
Siria . . .	Russu-Șirianu, G. Groșorean.
Radna . . .	S. Raicu și Dr. I. Suci.
Lipova . . .	Dr. A. Cioban și V. Bogoi.
Chișineu . . .	M. Veliciu și Dr. C. Ardelean.
Giula . . .	Dr. N. Oncu, Dr. G. Popovici.
Hălmagiu . . .	Petru Truța.
Buteni . . .	Dr. A. Grozda și V. Goldiș.
Boroș-Ineu . . .	G. Feiér și V. Goldiș.
Timișoara . . .	Em. Ungurean, P. Rotariu.
Vinga . . .	T. Mărgineanț și Sebeșan.

Un deputat român despre reforma electorală.

Intr'o mare vorbire ținută în Reichsrathul din Viena, dl A Onciul, deputat bucovinean, a zis între altele următoarele:

Guvernul a respectat la noi posesiunea țerii de 11 mandate, nu însă și posesiunea naționalităților.

El a dat Rutenilor 4 mandate în loc de 2, Nemților ca mai înainte 3, nouă Românilor însă 4 în loc de 5. Românii și cu ei și Armeano-polonii au pierdut câte un mandat, iar Rutenii au câștigat 2.

Eu nu tăgăduiesc necesitatea unei înmulțiri a mandatelor rutene, deoarece numărul lor prezent nu corăspunde mărimii populației și a birului.

Nu pot însă admite, ca înmulțirea să urmeze pe socoteala noastră. Guvernul motivează proce-

*) Acești Români sunt cunoscuți și după alte numiri sau porecle căpătate dela inimicii neamului românesc. Aceste porecle sunt: «Cuțovlași» (sârb. cuțo=câne, grec. cuțos=schiop), «Bieli Vlasi» (Vlahi albi), «Arautski Vlasi» (Vlahi Arnăucheni), «Saracaciani», «Caracaciani», «Caraguni», Țarnovunți (lână neagră) etc.

dura sa cu faptul, că față de 62.000 de alegători ruteni stau numai 51.000 de alegători români. Motivul acesta ar fi irecuzabil, dacă reparația mandatelor în Bucovina s'ar baza pe naționalitate, dacă adevărat alegerea ar urma ca în Moravia pe temeiul unor catastrofe naționale.

Noi însă nu avem atari catastrofe și nici nu avem de gând să le înființăm. Cercurile electorale se delimitează la noi teritorial. Dacă însă delimitarea urmează după teritorii, trebuie să se conzidere alegătorii cuprinși în respectivele teritorii. Numărul lor are să-i corăspundă dotarea cu mandate. Numărul alegătorilor teritoriali însă este cu mult mai mare, decât acela al alegătorilor naționali. Căci în cercurile noastre electorale, adevărat în cercurile ce vor alege probabil deputați români nu există numai alegători români, ci și nemțești, jidovești și rusești. Ei nu se pot trece cu vederea, ci trebuie așiderea socotiți.

Socotindu-se ei însă, cercurile rutene au numai 381.000 de locuitori, pe când cele române au 323.000. Deja raportul acesta este nefavorabil pentru cercurile noastre electorale. El devine și mai jignitor, dacă se conzideră birul, de oarece cercurile rutene plătesc biruri directe de 600.000 de cor., cele române însă de 715.000.

La birul acesta se adaugă încă birul proprietății mari. Adevărat că proprietatea mare nu este curat românească. Tot așa de adevărat este însă, că sub referințele actuale proprietarii mari nu se văd reprezentați prin deputații ruteni, ci numai prin cei români. Drept aceea birul lor trebuie adaus Românilor, și urcă birul acestora la suma de 1.100.000 de coroane.

Luându-se pe baza aceasta mediul între populațiune și bir în procente rezultă, că Germanii în Bucovina cu 24 de procente au 3 mandate, Rutenii cu 32 de procente 4, iar Românii cu 44 de procente încă numai 4 mandate. Germanii capătă deci la 8 procente câte un mandat, Rutenii așiderea. Românii însă abia la 11 și 1/2. Împărțindu-se procentul Românilor de 44 prin 8, unitatea Nemților și a Rutenilor rezultă pentru Români 5 mandate.

Deja cifrele aceste dovedesc necesitatea dotării Românilor cu un mandat mai mult, chiar dacă nu se conzideră principiul general al respectării posesiunii. Eu nu cer scurtarea Rutenilor, trebuie să insist însă, ca moșia română să nu fie micșorată.

Respectarea posesiunii ar recere, ca și Armeno-Polonilor să nu li-se ieie mandatul. Ei l'au stăpânit de 40 de ani și au deci cuvânt, să-l păstreze. A' l asigură pentru ei, nu intră în competența Românilor; asta o poate exoperă mult mai lezne puternicul club polon. Noi suntem gata, să sprijinim din răspuțeri o atare acțiune a clubului polon.

Din punct de vedere al Bucovinei trebuie să produc și o a treia declarație, deși ea strict nu încapă în competența mea. La noi adevărat există pe lângă Români și Ruteni și destui Nemți și Jidovi, cari așiderea vroiesc să fie reprezentați. Guvernul a voit să țină cont de faptul acesta; procedul său însă nu corăspunde scopului.

Nemții și Jidovii trăiesc adevărat împreună peste întreaga țară, și anume Nemții de tot, Jidovii însă întrucâtva comasați în orașe. Guvernul a cofundat acum Nemții și Jidovii cu elementul orășan și a vrut să-i conzidere prin cererea unor mandate orășenești. Mandatele orășene însă nu se pot defini, neștiindu-se, ori dela alegere va străbate un Neamț, sau un Jidov. Deoarece însă Nemții și Jidovii încep a se separă, simțindu-se Jidovii popor propriu, această delimitare electorală numai decât trebuie să provoace o luptă continuă între Nemți și Jidovi.

Noi însă în Bucovina voim pacea, și drept aceea trebuie să cerem o delimitare curată a acestor două elemente.

Lucrul este lezne de realizat, dacă se abstrage dela crearea unor mandate curat orășene și se adaug orașului Rădăuț toate satele nemțești, ceea ce se poate face cu atât mai vârtos, cu cât orașele noastre dela țară nu au caracterul curat orășenesc. Populațiunea comunelor acestora se urcă la 55.000 și birul la 180.000 de coroane, încât este motivat un atare cerc electoral, care Nemților le asigură un mandat.

Pe de altă parte, orașul intern Cernăuț, prin deslipirea suburbiilor cu caracter rural și a părții apusene, locuite de puțini Jidovi, trebuie rezervat Jidovilor.

A cere delimitarea aceasta, sunt autorizat din partea Nemților. Sunt sigur, că cererea aceasta corăspunde și dorinței Jidovilor.

Telegrame.

Stössel trădător. Petersburg, 2 Aprilie. «Slovo Polsky» află că instrucția pusă la cale de conziliul superior de război a descoperit lucruri grave în sarcina lui Stössel. Ar fi dovedit că el a predat Port-Arthurul în schimbul a 2 milioane ruble ce i-au dot Japonezii.

Intâmplările din Rusia. Berlin, 30 Martie. În Sum, Kharkov, filialele băncii Volga Kama au fost prădate de cătră revoluționari. Când oficialii înspăimântați au ajuns în stămtoare, au omorât patru dintre revoluționari, la ce bandiți au fugit și astfel banca n'a suferit nici o pagubă.

Din România.

Recepția dlui Dr. Marienescu. În ședința solemnă pe care Academia română a ținut-o Vineri după amiazi dl Dr. George Marienescu, savantul profesor dela facultatea de medicină din Capitală, a pronunțat discursul pentru recepția sa în sânul acestei înalte instituții culturale.

Dl Dr. Marienescu a vorbit despre «Progresele și tendințele medicinei moderne». Eruditul conferențiar relevă în prima parte a interesantului său discurs, meritele regretatului Dr. Felix, și arată serviciile pe care le-a adus țării acest eminent profesor igienist, director general al serviciului sanitar etc.

Intrând în fondul conferinței oratorul arată deosebiri esențiale dintre medicina veche și cea modernă.

Grație progreselor colosale făcute de cea din urmă, mortalitatea a scăzut mult în toată lumea, maladiile cele mai grave pot fi vindecate sau ameliorate, și cauzele tuturor boalelor pot fi aflate.

Progresele medicinei moderne se datoresc în primul rând nouilor metode descoperite de știință și de care se servește ea în vindecarea boalelor.

Așa, serurile, serul antidifteric, antipestos, anti-tetanic, au scăpat pe mulți din ghiarele morței, mai ales celui dintâi mulți copii îi datoresc azi existența.

Intrebuințarea agenților naturali, a serului, a apei, a luminei, a electricității etc. sunt apoi alte mijloace moderne pentru vindecarea multor maladii.

Rezultatele obținute prin cura de aer în tratarea anumitor boli sunt foarte îmbucurătoare.

Lumina de asemenea e un tratament excelent pentru boalele nervoase și psihologice.

Toată lumea e surprinsă azi de succesele aplicațiilor medicale ale radiațiilor de diferite culori.

Razele colorice au dat rezultate foarte îmbucurătoare în întrebuințarea lor contra diabetului și reumatismului, cele roșii în contra variolei, razele X în diferite afecțiuni. etc.

Alte metode întrebuințate de medicina modernă sunt mișcarea activă, mișcarea pasivă sau masajul, excelent în curarizarea anumitor boli, cura de repaos și izolarea atât de eficace în căutarea tuberculozei, neurasteniei, apoi psihoterapia, organoterapia etc.

Mai departe conferențiarul arată rolul medicinei actuale, care este mai presus de toate de a îmbunătăți rasa umană și a o conserva de boale.

Vorbind despre tuberculoză, sifilis, pelagră, paludism și alcoolism, eruditul academician le numește boli sociale, și spune că cei atinși de aceste maladii, sunt victimele mediului în care trăesc, și cum flagelele sus menționate, fac adevărate ravagii, ar trebui să se ia măsuri întinse și serioase pentru stăpînirea lor.

Nu e de ajuns de pildă de înființarea pelagroseriilor spre a combate pelagra, ci trebuie dat și pământ țărănilor ca să i se amelioreze soarta și să nu fie obligat a consuma porumb stricat.

Din cauza consumației porumbului stricat, pelagra s'a indoit dela 1887 până la 1897, iar dela această dată până acum s'a încincit.

Conferențiarul pledează pentru înlocuirea porumbului, căci țărânul bulgar nu se hrănește cu porumb și cu toate acestea e vigoros și voinic.

Până când însă porumbul va fi înlocuit cu grâu, Statul e dator a lua măsuri ca pelagra să nu se întindă.

O altă boală care prezintă de asemenea un interes social deosebit e aceea a gușăților.

Azi se află în țară la noi mii de gușăți, deși unele din ele s'ar putea combate lesne cu un tratament iodat.

Conferențiarul vorbește apoi despre mortalitatea infantilă, care a luat proporții înspăimântătoare, și termină spunând că e de datoria noastră a tuturor de a da un avânt cât mai mare medicinei sociale, care poate contribui în gradul cel mai înalt la înflorirea sănătății omeniești.

Numai luând măsuri din vreme vom putea să fim tari și deci sigur de viitor.

Aplauze îndelung repetate a subliniat documentata și interesanta conferință a domnului Dr. Marienescu.

***

Dl profesor Dr. Babeș, răspunde aducând elogiul activității științifice a dlui profesor Dr. Marienescu.

Scăpare miraculoasă.

14 mineri dela Courieres — scăpați. — Suferințe cumplite. — Bucuria.

În Franța e o bucurie mare. S'a petrecut, într'adevăr, ceva miraculos. 14 dintre minerii îngropați între ruinele minelor de cărbuni dela Courieres, după 20 zile petrecute în luptă cu moartea, după suferințe cum puțini oameni au mai îndurat, au fost scoși dintre ruine și cadavre.

Iată amănuntele ce sosesc din Franța despre cele petrecute:

Din Courieres, a cărei catastrofă de mine și acum umple inima de spaimă, se vestește mântuirea miraculoasă a unor lucrători. Vineri au scos din acele mine patrusprezece lucrători vii. De când s'au luat măsurile de mântuire, până acum n'au scos de sub pământ decât tot cadavre. Cu atât a cauzat mai mare bucurie, vestea despre cei patrusprezece vii. Acești patrusprezece dela întâmplarea catastrofei până azi, va să zică aproape trei săptămâni au fost închiși în urma ruinilor, și acolo și-au potolit foamea, cu merindea rămasă dela muncitorii omerâți și cu ovăsul dela cai. Cei mântuiți se simt de altfel destul de bine și numai unul e bolnav dintre ei.

Au fost duși la lumina soarelui Vineri dimineața. Muncitorii concrezuți cu stângerea focului, voiau chiar să părăsiască minele, când au văzut târându-se cătră ei un grup de oameni slăbiți de puteri. Conducătorul a spus, că sunt închiși acolo de 20 zile. Sărmanii au fost scoși la lumină cu mare îngrijire. Directorii și medicii au fost avizați pe cale telefonică. Ei au și sosit îndată, au dat ordin ca noii scoși să fie duși în spital și puși la cea mai mare îngrijire. Mântuiții nu mai cu greu pot suferi lumina soarelui. Un muncitor cu numele Nemy, pururea întreabă despre familia lui, care locuiește în Bezenet. Mântuiții trăesc numai cu lapte, ce de abea îl pot înghiți. Unul nu poate să mănânce nimic. Multime mare a venit îndată la spital, să vadă pe noii mântuiți.

Dintre cei patrusprezece muncitori mai sănătos e Nemy, care plângând de bucurie a descris familiei sale, drumul greu în modul următor: Când am auzit explozia, am început să fug și în drum am dat de un morman de peste 50 de cadavre. În sfârșit mi-a succedat să ajung în un colț al minei, unde am dat de treisprezece soți. Aceștea au fost foarte întristați, când au înțeles, că eu nu sunt mântuitorul așteptat, ci un nenorocit ca și ei. Nu mi-am uitat însă ca să trag regulat orologiul, pentru a mă orienta despre mersul timpului. N'am avut ce mânca. Ne puteam deci foamea, cu pământ, coaje de lemne, cu un cuvânt am mâncat tot ce am putut. Înzădar am căutat ca printre ruine să aflăm un loc de scăpare. Într'o seară am ajuns la un grajd de cai, unde am găsit ovăș. Cu acesta ne-am nutrit două zile. În ziua din urmă ne-am împărțit în grupuri mici, ca să căutăm cale de mântuire. Sara am simțit aer curat. Acesta ne-a dat puteri și nădejdi. Astfel am ajuns, la locul, de unde am fost găsiți și mântuiți.

Iată amănuntele mai noi:

Paris, 1 Aprilie. Cei scăpați au fost instalați cu toții în spital, pentru a li-se da îngrijirea necesară și mai ales pentru a fi oprîți să mănânce mult, lucru ce li-ar cauza moarte. Doctorii nu le dă, de cât lapte. Sunt temeri să nu cadă în tifus, deoarece ei au mâncat și carne de cal (se înțelege cal mort).

Wattier, unul dintre cei scăpați, povestește următoarele:

— Îndată după explozie, directorul a fugit spre noi strigându-ne: Căutați să scăpați. Noi am și luat-o la fugă, dar mulți în loc să meargă în sus, în zăpăceala mare au luat drumul în spre primădie, și astfel au intrat în gura morții.

Eu și tovarășii mei am fugit un drum de 331 metri, când apoi am ajuns într'o regiune cu gaze atît de grele, în cât am căzut la pământ. Nu știu cât am stat aci. Un curent de aer rece, proaspăt, ni-a dezamorțit și ni-am dat silința să ajungem la ascensoriu (eșire). Cinci dintre noi au murit însă aici. Ne-am despărțit apoi în două grupe, unul condus de Nemy. Am plecat în direcție opusă, dar în curând ne-am întâlnit iară.

— Ați întâlnit cadavre în drum, — întreabă doctorul.

— Da, în toate părțile. Era un miros sufocant, răspunde Wattier.

— Dar ați durmit ceva?

— Nu, căci ne era frig. Zece zile am avut chibrituri, la lumina cărora ne uitam la ceas.

Paris, 2 Aprilie. Toate ziarele scriu violent împotriva societății minelor, aducând acuze, că n'a lucrat îndată și cu mai multă energie pentru scăparea minerilor îngropați între ruine. Chiar eri au fost scoase cadavre despre cari doctorii spun, că nainte cu 20 ore trăiseră.

Mișcarea mai nouă a

universitarilor români.

Cluj, 1 Aprilie 1906.

Dacă e adevărat, că numai oameni cu personalitate bine distinctă pot să influențeze asupra societății, pot să o trezească din amorteala și orbia prejudețiilor sociale omoritoare de individ și pot să producă valuri noi sănătoase, aceasta se poate vedea și la mișcarea mai nouă a universitarilor români.

Se sălășluisse domnia răului în sânul Românilor din Cluj, băgarii și tineri. Tinerimea adevărată sub influința mediului intelectualilor bătrâni căzuse într'o amorteală, de parea, că e legată în lanțuri, e iobăgită de spiritul cel rău. Vedea luptele sfârșitoare de inimă ale bătrânilor și pare, că o cuprinse și pe ea un scepticism, aceasta boală urită a psihicului.

Al doilea mare rău, ce a făcut să stagneze viața tinerimei, a fost lipsa de personalități bine formate, a fost mulțimea de oameni orbiți de prejudeții de tot felul, oameni mici de suflet, cu cari nu poți întreprinde o lucrare mai idealistă.

Încetul cu încetul s'a ivit însă printre puținii buni, cari cu curaj mai puțin, unul cu curaj mai mult — numele lui nu-l spui iară din cauza prejudețiilor, — care a început lupta cu relele, cari ne bântuiau de demult.

După multe sbuciumări și schimbări de vorbe, și certe și fapte am ajuns acolo, că astăzi a mai reînviat tinerimea română și se pare că înaintea pe calea binelui nostru comun. A intrat alt curaj în viața tinerimei, alt spirit, mai multă ambițiune, muncă și sinceritate dovedindu-se și prin aceasta, că tinerimea mai bine se poate consolida de sine, fără amestecul altora.

Am voit să relev lucrurile acestea în general și apoi să trec la unele cazuri speciale.

Escurziunile pe sate. Tinerimea română a început din nou escurziunile obicinuite, al căror scop e popularizarea științelor și combaterea relelor și îndemnarea la lucruri bune. Se combate de pildă beția într'un mod instructiv cu ajutorul unor chipuri, din care se văd urmările beției. Se vorbește despre viața și îngrijirea fizică a omului.

Se vorbește poporului despre isvoarele de câștig laterale ale economiei, de pildă stupăritul. De aici au câștiguri mari și studenții întrucât în bărbății viitori ai neamului nostru se produce voința de a lucra prin fapte pentru binele comun.

Escurziunile acestea le face acum agentura nr. 1 a despărțământului «Cluj» al Asociațiunei. Ideea norocoasă a d-lui Dr. Amos Frâncu a aflat rol bun la unii tineri, cari de mult nutriau dorința și voința de aceasta idee.

Trezirea spre o viață mai românească a meseriașilor din Cluj.

Se știe, cât de neglijată a fost viața românească în Cluj, în acest cuib al celor mai multe și rele prejudecări.

Nu știu domnia prea mare, unilateralitatea, lipsa de curaj și celelalte multe nenumărate boli ale personalității conducătorilor — pentru că idee și dorință de a face vor fi avut — sau cu un cuvânt lipsa de personalitate a fost cauza, că Clujul a rămas așa de neglijat din punctul de vedere național român.

Tot scriem, că ne lipsește clasa meseriașilor, clasa de mijloc, dar de lucrat nu lucrăm, ca să îi strângem rândurile puțin câte le mai avem pe la orașe. Vine un meseriaș român în Cluj, acela se atrofiază de mediul unguresc și e pierdut pentru noi.

S'a început însă mișcare și pentru a îmbunătăți starea aceasta a clasei de mijloc. Și mișcarea s'a început dela tinerime. Agentura Asociațiunii sub conducerea harnicului și curajosului tânăr dl V. Nițescu a aranjat o conferință pentru meseriași.

Salutăm acest nou și modest început, căci sperăm, că din începutul acesta va urma solidaritatea în fapte bune, căci *solidaritatea se produce numai prin muncă.*

Nil admirans.

NOUTĂȚI.

ARAD, 2 Aprilie 1906.

— **Hirotonire.** P. S. Sa, Episcopul diecezan a hirotonit Sâmbătă întru diacon în capela din curtea episcopoească, pe absolventul în teologie Ioan Coroi ales capelan în Lazuri, iar Duminecă pe acesta întru preot și pe Ioan Giurgiu întru diacon.

— **Confiscare.** La ordinul judeului de instrucție, poliția a confiscat numărul de Sâmbătă al ziarului «Polgár». Confiscarea s'a făcut pentru articolul de fond intitulat: «Să se ștergă jurământul». În acest articol procuratura a văzut agitare contra dreptului regelui. Numarii pentru provincie au fost toți confiscați, iar în capitală nu mai cele din localurile publice.

— **Viață românească în Beiuș.** Primim următoarea veste îmbucurătoare: Reuniunea de cântări și muzică din Beiuș ajungând în mâni viguroase, pusă fiind sub oblăduirea oamenilor dornici de muncă și înaintare, oameni însuflețiți pentru tot ce

e frumos și înălțător, înaintează foarte bine. După succesul primului concert, dat în iarna trecută, numărul membrilor Reuniunii se sporesc peste așteptare.

Ți-e drag văzând cântând alături de tineri, oameni înaintați în etate.

Acum e în pregătire un al doilea concert, ce are să înalțe mult prestigiul vieții românești din acel orășel, ce odinioară eră românesc, acum însă cotropit de străini, în deosebi de Jidani, cari vin aici din alte locuri, fiind că li-se asigură foarte ușor modul de trai.

Viața românească, ce se înfiripează în Beiuș întărește în noi nădejdea credinței de mai bine, și va face să dispară, cu desăvârșire bănuiala unor oameni cari presupuneau, că Românii din Beiuș nu sunt în stare să se prezinte lumii, ca Români în puterea cuvântului.

Concertul ce se va da a doua zi de Paști va fi împreună cu o surprindere rară. Treisprezece copilași sub vârstă de 11 ani, îmbrăcați în haine de călușer, cu căciula pe ureche, cu opincuțe ușoare, împodobite cu zurgălaie, vor juca frumosul nostru joc național «călușerul» și «bătuta».

A se crește copiii în acest spirit, a-i deprinde la tot ce e românesc, este cel mai viu semn, că în Beiușul nostru viața românească înflorește.

— **„Magasztos eszme“.** O foaie din Timișoara se ocupă cu aceasta «magasztos eszme», tulipanul, scriind următoarele:

«Și damele din Timișoara s'au alăturat mișcării cu tulipanul, ce are de scop propagarea ideii de stat maghiar și apărarea industriei maghiare.

Valurile mișcării făcute în jurul tulipanului, a frumoasei floare maghiare zilnic pune în acțiune întreaga societate maghiară din țară, care societate cu o bucurie nespusă de mare îmbrățișează apărarea industriei din patrie. Pentru aceasta «magasztos eszme» damele din Timișoara luptă foarte mult și prevalează cu exemple și pentru celelalte dame din comitat.

Destul atât! Mărturisim, că nici în o foaie umoristică n'am găsit un haz atât de cu spirit

— **Vezuvul în acțiune.** Din Neapol se telegrafează, că în urma unui cutremur în partea

Vestică a muntelui s'a făcut o mare crepătură, de unde iese fum și pară de foc. Craterul principal încă e în acțiune.

— **Inviere.** O femeie tânără anume Mis W. Shervood ce locuște în La Crosse din satul Wisconsin Statele-Unite a scăpat cu mare greutate de pericolul de a fi înmormântată de vie.

Ea era în ajun de a contracta o a doua căsătorie, când se îmbolnăvi, căzând într'o stare de nesimțire, astfel medicii o declarară de moartă.

Tânără femeie a fost pusă pe un catafalc pregătindu-se toate pentru înmormântarea ei. În noaptea fixată pentru înmormântare, mai multe femei, rude și prietene, veghiau într'o odaie situată lângă camera în care era așezat cadavrul. Ele auziră deodată un șgomot, priviră timide în odaia moartei, dar văzură că nimic nu s'a schimbat.

După un timp însă, ele auziră un țipăt și de astă dată zăriră cadavrul șezând drept pe catafalc. Se chemă repede un medic și cu ajutorul unor băi calde bolnava a fost readusă la conștiință, dar avu din cauza nervilor un acces de delir și de friguri. După aceea a declarat că avea perfectă cunoștință de aceea ce se petrecea în jurul ei, dar a fost incapabilă de a mișca un membru măcar. Avea însă sentimentul, că adormita simțea frică de a fi înmormântată de vie. De abea în momentul când s'a trezit din starea ei, ea văzută situația periculoasă în care se afla. Femeia e încă slabă, dar există multă speranță că va rămâne în viață.

— **Sfaturi pentru bărbații tineri.** În unele părți ale Rusiei se dau următoarele sfaturi tinerilor cari s'au însurat.

»Să iubești pe nevasta ta ca pe sufletul tău și să o scuturi ca pe un pom cu fructe.

»Dacă ți-ai bătut nevasta dimineața, nu uită de a face aceasta și la amiază.»

»Două femei formează o întrunire, trei un iad.»

»Capul femeii e deșert ca punga tătarului.»

»Câinele e mai inteligent de cât femeia, el nu latră către stăpânul său.»

»La femeie și la bețiv, lacrimile sunt ieftene.»

»Unde dracu nu ajunge, acolo el trimite femeia!»

»Bate cojocul și se va încălzi; bate-ți nevasta și ea îți va fi credincioasă.»

»Cu cât ai bate mai mult nevasta, cu atât mâncarea va fi mai bună.»

— **Regele și studenții.** Regele din Württemberg a dojenit foarte aspru în zilele trecute, pe câți-va studenți fără creștere. Se întâmplase, că regina împreună cu doamna de curte a mers la preumblare pe străzile din Tübinga. O com-

Iulia Récamiér.

IV.

Inima Juliettei Récamiér îndoioșată prin dragostea prințului August de Prusia, numai acum avea să treacă peste o furtună puternică, care trebuia s'o învingă. Chateaubriand, vestitul poet francez, îi încrucise calea. Pe când erau tineri de tot se mai întâlniseră odată numai, fugitiv. Și se revăzură din nou în anul 1818, el era de cincizeci de ani, ea de patruzeci și unu. Și această pereche în toamna vieții, se aprinse de focul iubirii tinere.

Acum se începu romanul vieții ei, care dela început o făcu să cunoască ce-i patima. Invingerea poetului se vede c'a fost instantaneu.

Coroana ei frumoasă, albă, pe care o păzise cu atâta sfințenie, într'un moment fu distrusă.

N'a fost ea singura jertfă a acestui puternic seducător de femei. Iubirea unei femei, care întrunește hipercultura unui oraș de lume, e pe de o parte instinct natural iar pe de altă parte sugestiune. Poeții celebri, de obicei sunt cei din urmă, cari sunt iubiți pentru persoana lor. E iubit renumele lor și norocul ce-l au la alte femei. Chateaubriand pe vremea aceea era regele literaturii în Franța.

El, un bărbat, care voiajase mult, cutreerese lumea nouă și veche, scrisese «Atala» și alte povestiri escotice, cari îl făcuseră cunoscut în Europa întreagă. Francezii voiau să aibă un Werther propriu și Chateaubriand scrie pe «René». Acesta este însuși el, bărbatul cu fruntea senină, care purtă în suflet dureri nedescrise, cum poartă alții corațiile la butonieră.

Prin firea lui romantică era foarte primejdios pentru femei, ele îi scuzau toanele și necredința.

Una dintre prietenile lui cele mai serioase esciamă pe de o parte năcăjită iar pe de altă parte cu încântare: «El cântă la pian pe toate fibrele sufletului meu». Cuvântul îl caracterizează. Aici stă ca un virtuos al amorului, trebuia să fie însă o degetație (la pian) nouă de tot, care se învăță în școala lui; el da instrucții în iubirea românească și romantică, care ofere toate plăcerile fantasiei la lună și ale celor mai puternice pătămiri.

Inima femeii dorită de atâția și pe care numai el o avea în posesiune, era tot numai un instrument, pe ale cărui clape execută cu o liniște distinsă pasagiul brilliant al operei lui. A întărită nervii femeii, a-i domoli și a-i agită din nou, era arta lui.

Se vorbește despre nervositatea epocii noastre dar pe vremea aceea sufereau mai mulți de această slăbiciune. Benyamin Constant își cetea opera «Adolphe» în salonul doamnei Récamiér; mișcat de propria lui scriere, începu să plângă cu suspine și întreaga societate, cam la 12 persoane, începu să suspine și să plângă tot mai vehement, atunci el izbucni deodată într'un ris nervos și toți riseră cu el.

Icoana altarului nu mai era izolată, capela își avea Dumnezeuul ei, salonul frumoasei femei avea un stăpân. Dar învingerea unuia, dacă într-adevăr se poate numi învingere — nu descurajă pe ceilalți adoratori. Unul din ei, care purtă asemenea un nume mare, ingenunche înaintea ei (1820): «În ziua de anul nou am văzut-o pentru întâia oară... Veni pe neașteptate înlăuntru, ea

purta haină albă, cu o grație despre care nici idee n'aveam până acum...»

Fiecare cuvânt sună ca o declarație de amor, și această epistoală o scria tânărul I. I. Ampère, fiul matematicului și fizicului celebru, el însuși era un poet talentat în etate de douăzeci de ani, femeia de patruzeci și doi, care purtă tot haină albă. Nu peste mult se aprinse și mai tare: «Lucrările mele, planurile mele, succesele mele, toate-ți aparțin D-tale, numai D-ta mă inspiri, mă mângâi și mă încuragezi; trăiesc numai prin D-ta.»

Scrisoarea aceasta datează din 1822 și ea acum avea patruzeci și cinci de ani.

Prin ce secret avea această femeie puterea să încâtușeze de ea atât pe bătrâni cât și pe tineri? Cadavrul frumos care o înconjură odată fusese de mult distrus.

Soțul ei, bătrânul Récamiér, a doua oară se nenorocise în afacerile lui, așa că fu nevoită să-și vândă și casa din Rue d'Anjou și să închirieze câteva celule spre grădina unui claustru, Abbaye en bois, dincolo de Sena.

Aici nu se mai aranjau serbări șgomotoase, nici recepții pompoase, numai câteva oare de conversații în fiecare după masă, fără să se ofere nici măcar un ciai, și cu toate acestea tot ce avea Parisul mai distins și mai nobil, se întrunea aici, și pentru unii întrarea aici era începutul renumelui lor, dacă nu un mandat pentru nemurire. Aici se puneau la cale unele alegeri pentru academie și camera pairilor, aici se consacra de poet Victor Hugo (l'enfant sublime), aici se celi întâia oară «Talma», între oaspeții acelor celule se putea vedea Stendhal, Mérimée, Sainte-Beuve,

panie de studenți îmbrăcați în uniformă au venit în față cu regina. Studenții n'au făcut loc damelor astfel, că ele au trebuit să se ferească din calea lor.

Regina i-a cunoscut însă după uniformă, că fac parte din Suevia. Peste câteva zile corpul studentesc de acolo, din care făcea parte și regele la vremea lui, a fost invitat în castelul din Bebenhausen.

Studenții s'au simțit foarte măguliți de aceasta invitare. Un servitor i-a condus în o chilie, unde nu eră nici un scaun și unde au trebuit să aștepte o oară întreagă. În sfârșit s'a prezentat regele și a zis următoarele: »Nu pot pretinde dela dvoastră, ca toți să cunoașteți pe regina. Dar pot pretinde, ca să faceți loc tot omului de omenie«. După acestea regele a părăsit pe studenții fără creștere.

— **Sinucidere la telefon.** O păreche tinăra din Anglia nu de mult fidanțată, își dădea zi de zi întâlnire la telefon. Aci se întrebă de sănătate și-și vorbea d'ale lor, de dragoste și de pregătire pentru nuntă. Mirele odată glumind a făcut ceva dojeni miresei, care și ea tot din glumă i-a răspuns următoarele:

— «Bine dar după acestea eu nu-ți voi fi nevasta ta, știi tu, urtule!»

După câteva momente o pocnitură grozavă sună în telefon, la urechile miresei. — Ea speriată strigă în telefon:

«Allo! Allo!» — dar răspuns nu mai veni, înspăimântată fugi la vecini și trimise pe un prieten al miresei să vadă ce s'a întâmplat? Prietenul reîntors îi spune, că mirele zace împușcat: într'o mână ține urechea telefonului, prin care îi sunase graiul miresei, în cealaltă mână revolverul.

— **Pâinea i-a tradat.** Din Petersburg setelegraiează. În ținuturile de pe lângă marea baltică de săptămâni întregi mulțime de oameni sunt învinovați cu omoruri, cu răcoala și cu alte lucruri păcătoase. Un țaran a fost dat în judecată pe motiv, că fiind conducătorul unei bande de hoți, a jefuit mai multe castele și a omorât un medic. Acuza însă nu s'a putut adevăra astfel judecătoria era să absolve pe acuzat, dar în ziua pertractării s'a prezentat tata acuzatului și a adus cu sine o pâine cu rugarea să fie predată fiului său. Judecătoria au făgăduit că vor dau-o, dar au examinat bine pâinea și frângându-o în două, în mijloc au găsit o bucată de hârtie pe care era scris:

— Mi-a succes să găsec cinci martori. Dacă cineva va cunoaște că tu ești ucigașul medicului, tu neagă până la moarte.

Aceste vorbe au fost hotărâtoare în afacerea

acuzatului. Judecătoria l-a pedepsit la moarte prin ștreang, cea ce s'a executat în următoarea zi.

— **O plăcută surprindere de sfintele Paști** este fără îndoială o poliță de asigurare pe viață în favorul soției, a copiilor, a rudeniilor, sau pentru amici, la cari ține tot omul de bine.

Și pentru donațiuni filantropice, la biserici, școli etc. prin o asigurare a vieții se poate ajunge pe calea cea mai ușoară la un capital respectabil. În privința aceasta atragem atențiunea onoraților cetitori, recomandând institutul de asigurare «Transilvania» din Sibiu.

— **Vin de deal** din Ghioroc, calitate excelentă, din anul 1905 (alb, se expediază, le cerere, dela cantitatea de 30 de litri în sus, cu preț de 40 fil. litrul. A se adresa, dnei S. Secula, Arad, str. Teleki 24.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer**, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3:30—4:40—6:60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. **Leichner și Fleischer**, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

CONCERTE, PETREGERI.

Despărț. prot. Buteni, a «Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. orientale din pprovinele arădane I—VII», cu concursul corului din Șilindia și sub prezidiul de onoare a Rev. dn Ioan Georgia, protopresbiter și dr. Aurel Grozda, avocat, membru fondator, aranjază Joi, 6/19 Aprilie 1906, în sala școlii din Bodești cu ocazia conferinței tractuale și din incidentul serbării iubileului de 25 ani de serviciu a învățătorului local **Nicolae Boșcaiu** preș. reun. tractuale «concert împreună cu teatru și dans», la care sunteți invitați cu toată onoarea. Pentru comitetul aranjator. Ioan Roșu, președinte, Patriciu Covaciu, cassar, Ioan Borlea, notar. Inceputul la 7^{1/2} oare sara. Prețul de intrare de persoană: Locul I: 3 cor.; locul II: 2 cor.; locul III: 1 cor. Venitul curat este destinat pentru augmentarea «Fondului organului reuniunii». Ofertele marinoase se primesc cu mulțămintă la adresa cassa-

rului în Borosebeș, — iar suprasolvirile sara la cassă și să vor cvită pe calea publicității.

Programa: 1. «Cristos a înviat», cor bărb. de T. Lugojan. 2. «Vino Lele», cor bărb. de Ioan Vidu. 3. «Frații Jderi», poezie de V. Alexandri, declamată de I. Popoviciu. 4. «Tot ți-am zis mândro», cor bărbătesc de T. Popoviciu. 5. «Un căfel și un bal, cari mi-au păpat doue cariere frumoase», monolog de Sorcovă, predat de A. Borlea. 6. «In pădure», cor bărb. de * 7. «Un ezamen din bătrâni», anecdotă populară de R. Bortos, predată de P. Perva. 8. Solo «De-aș fi iubit», de L. Dublea, cu acompaniament de orcheastră. 9. «Otravă femească». Comedie într'un act de N. Țințariu. — Persoanele: Tiberiu Câmpian, redactor, dl Mihai Mihuț, Lenuța, soția sa, dșoara Aurelia Jorz. dr. Luncan, medic, dl G. Precupaș. Bran, servitor, dl Aurel Muntean. 10. «Cuvânt ocazional», rostit de Ioan Roșu.

După concert urmează dans; — iar în pauză, coriștii din Șilindia vor jucă «Bătuta» și «Călușorul».

BIBLIOGRAFIE.

«**Viața Românuânească**». Acesta este titlul unei noi reviste ce apare la Iași, sub direcțiunea domnilor C. Stere și P. Bujor.

Credem interesant a reproduce aci cuvintele de introducere prin cari se explică cititorilor scopul revistei.

Iată-le:

Revista noastră, ca ori-care alta, nu poate avea alt scop de cât munca pe câmpul culturii naționale. Dar, foarte mulți nu-și dau seamă că noțiunea de cultură națională nu e în contradicție cu cea de cultură universală, omenească. Mai mult: că un popor nu-și poate justifica dreptul la existența distinctă în sânul popoarelor civilizate, de cât dacă poate contribui cu ceva la cultura universală dându-i nota specifică a geniului său.

Istoria poporului român — «istoria unui șir neîntrerupt de martiri», a zis odată un mare martir al neamului, Eminescu — ne explică pentru ce acest popor, așe de bine înzestrat, n'a luat o parte mai activă la formarea culturii europene, pentru ce n'a dat nota sa distinctă în armonia de gândire și de simțire, care constitutue bunul cel mai înalt al popoarelor civilizate. El a trebuit să-și cheltuiască toată energia pentru conservarea sa fizică și nu i-a rămas acel prisos de energie, care se cheltuiește pentru cultură.

Lamartine și prințul August când venea la Paris, trecea și el râul, la marginea lumii pentruca să salute pe femeia care-și călcăse jurământul și pe care el nu încetase a o iubi.

Această mânăstire în pădurice face parte dintre locurile cele mai renumite ale literaturii franceze; și numai prin frumoasa Iulia a ajuns la acest renume. Ea nu avea spiritul strălucit al dnei de Staël. Când aceasta începea să vorbească eră parcă străbăteau fulgere prin aer. Dar nici o femeie n'a avut o putere așa de mare peste inimi, ca această Iulie; numai ei i-a reușit să domnească zimbitoare, cu spirit vesel și între cei patru pereți înguști.

O celulă de mânăstire eră acum salonul ei, și în acest salon ea eră regină. Poporul ei, adorătorii, se plecau cu plăcere, sub sceptrul ei. Ajungea numai să apară ea, pentru ca să între viață în societatea întreagă.

Și aceasta e o artă, adecă o știință, pe care n'o poți învăța, ci trebuie să te naști cu ea. Se pricepea să pornească firul unei conversații, sau fără să se observe, să-i dea altă direcție; diferitele temperamente știă să le aducă în armonie și să facă să dispară spiritul încordat și să-și estindă vraja spiritului ei blând de femeie, peste toți. **Concourții o numesc »la madonne dela conversation«**. Eră un trai foarte plăcut »sub imperio Iuliae formosae«; dar e de înțeles că naturi mai independente luptau contra acestei atmosfere calde.

Dintr'un salon nu s'a ridicat nici odată o artă sănătoasă, tocmai fiindcă o asemenea întrunire are nevoie de concesiuni reciproce, trebuie să aibă o influență prin care toate se ciselează. Sainte-Beuve făcu experiență asupra sa însuși.

Are pentru ea o recunoaștere plină de căldură: el o descrie pe Iulia ca pe o femeie de spirit, vorbește și scrie bine, și are aprecieri potrivite. Unul dintre cei mai vechi prieteni ai ei, Ballanche un neomistic, vrea s'o înduplece ca să scrie. Ii zice să atingă numai lira de aur a poetului, și aceasta va cânta singură. Și de ce nu ii s'ar supune și pana, unei regine, care are toate daturile? Cu puține cuvinte Ballanchei voia să facă din această femeie o a doaua doamnă de Staël: »Aș dori ca frumusețea d-tale să se poată și ceti«.

Ea își cunoștea însă limitele talentelor ei și nu se lăsă influențată de vorbe. E o dovadă de spirit a nu voi să fi spirituală. Sainte-Beuve lauda tonul natural care domnea în salonul ei, dar totuși îi se părea prea ceremonios, prea cu considerații.

Vicomtele Chateaubriand, pairul Franciei, pe la inceputul anului douăzeci, voia să fie admirat mai ales ca bărbat de stat, și pentru acest motiv toate prietenile lui, trebuiau să săvârșască lucru de sobol. Sub gingășia lui se ascunde și interesul propriu.

Iulia îndemnată de el voia să înduplece și pe prințul August să-l protejeze, pe vechiul prieten pentru cel nou. Cantonul Elvețian Neuburg eră însă în puterea Prusiei, și vicomtele ar fi dorit să fie guvernator acolo, un fel de vice-rege.

Acest post e ocupat, răspunse prințul, dar pentru poet s'ar potrivii mai bine un post bine plătit la academia din Berlin. René, academician prusiac! Aceasta ar fi fost într'adevăr un schimb prost, dar Prusia de atunci nu avea bani pentru asemenea glume.

Chateaubriand ajunse într'adevăr la Berlin, dar

în altă misiune, ca ambasador francez. Aceasta prin intervenirea ei. Prietenii ei de odinioară prețineau posturile cele mai înalte, Matheiu Montmorency eră ministru de externe, rudenia lui, Adrien, ambasador, întreaga diplomație îi scria epistole galante, era iubită din Roma, din Madrid, din Viena, cu arta și știința, voia și politica înaltă să fie acreditată în fața ei și-și trimetea pe reprezentanții ei cei mai distinși, în celula ei.

După ce îi se urf de Berlin, ecsoperă ca prietenii ei să fie mutată la Londra tot în calitate de ambasador. Apoi scoase pe Mathieu Montmorency din post și se făcu el ministru.

Era un adevărat teatru când se întâlneau, ministrul și fostul ministru, în salonul Iuliei și-și spuneau grobianități cu o mină dulce. Eră rivali atât în politică cât și în dragoste.

Farmecul ei erotic avea putere și în vrăstă înaintată. La patru zeci și cinci de ani tot îi mai cântau grațiile, se îmbracă tot în alb cu panglici albastre.

Chateaubriand și frumoasa lui spirituelă făcură încercări de convertire, cari se estindeau până la Berlin; dar prințul August o rugă cu oarecare ironie să se abată dela acest fapt:

«Mă tem, că sufletele mântuite de Da îți vor cere cu totul altă fericire cerească».

Oaspeții ei se întâlneau zilnic cu călugărițele, și când acestea se plimbau prin grădină, în odaia stângă fereastra semi luminată, stau tinerii și bătrânii adoratori ai madonei și ardeau de același foc. Numai ea își potolise ori ce patimă a inimei. Nu se putea împacă cu ideea, că marele bărbat adorat de ea, eră necredința personificată. Chateaubriand își încheie cariera politică ca ambasador în Roma.

De o sută de ani însă am început să ne împărțim mai cu dinadinsul la civilizația popoarelor din Apus și ar fi vremea să dăm ceva în schimb, să dăm lumii răsunetul sufletului nostru, atins de cultură apuseană.

Putem nădăjdui că a sunat ceasul!

Dar, mai întâiu, starea de fapt, realitatea vieții actuale românești, constituie ea un punct de plecare pentru crearea unei culturi naționale? Căci ori-ce progres pleacă dela o stare de fapt anumită, și nu dela plăzmuirile unor vizionari.

Starea noastră nu e numai înapoiată, ceea ce ar fi destul de rău; ea este anormală, ceea ce e mult mai rău.

Clasele de sus stau în aer, fără atingere cu poporul de jos, care, în țara noastră, el singur este o clasă pozitivă și a păstrat mai curat sufletul românesc. Intre clasele de sus și popor este o prăpastie adâncă, care, la noi, desparte aproape două nații. Clasele de sus se ating numai de cultura apuseană, de care poporul nu se atinge și pe care, din lipsă de contact cu poporul românesc, clasele de sus n'o asimilează, ceea-ce e tot una cu a spune că o caricaturizează. Lipsa contactului cu poporul românesc ne face ca, în loc să absorbim cultura străină, să ne absoarbă ea pe noi. De aici, și din neînțelegerea acestui lucru, aerul dușmănos al unora împotriva culturai străine... Și tot de aici, neîndestulătoarea noastră contribuție la cultura universală.

Și până nu ne vom asimila cultura europeană, câtă vreme, adecă, nu vom fi de cât o anexă, caricaturizată, a acelei culturi, în loc să-i dăm, și noi, nota specifică a sufletului nostru, nu vom justifica, încă odată, existența noastră ca popor distinct.

O cultură «națională», de un caracter specific, nu se va naște de cât atunci când masele mari populare, adevărat românești, vor lua parte și la formarea ei, la aprecierea valorilor culturale — limbă literară, forme de viață, etc. — și acest lucru nu se va întâmpla decât atunci când, prin cultură, viața politică mai largă și ridicare economică, țărănimea va căpăta în stat valoarea socială proporțională cu valoarea sa numerică, economică morală și națională, când vom fi un popor, când toate clasele sociale vor fi ale aceluiași popor, când trecerea dela vârful la baza piramidei sociale se va face pe nesimțite.

Atunci luând parte la viața culturală tot poporul românesc, adevăratul popor românesc, vom putea avea o cultură națională, dând în armonia culturii europene răsunetul nostru.

Cultura, viața politică și ridicarea economică a țărănimii, fiind mijlocul pentru a ajunge la o

Iulia stia și simțea necredința lui; dar nu mai avea putere să rupă relațiile cu el. Obiceiul era mai puternic, ca indignarea ei. Cu pași repezi se apropiă și bătrânețea.

Soțul ei muri în etate de optzeci de ani, în 1830, după ce dăduse și a treia oară faliment. Sub Ludovic Filip salonul ei eră de nou în inițiere cu guvernul.

Fără furtuni, fără agitații, aproape ca o idilă îi trecură cei optsprezece ani ai regatului burghez. Și vocile adoratorilor amuțiră încetul cu încetul. Numai arhiducele de Mecklenburg-Sterlitz, un frate al reginei Louisa, îi mai scria epistole înfocate și prințul August nu încetase de a juca rolul de adorator al ei.

Era seara, și clopotul putea suna pentru rugă, fără să mai fie însoțit de gândiri păcătoase. Chateaubriand, care ajunsese și revoluția din 48 muri în Iulie al acestui an, Iulia cu 10 luni mai târziu. Ea își păstrase și la bătrânețe frumuseța, numai ochii cu lumina lor albastră, în cari se oglindea sufletul ei bun, se întunecaseră. În anii din urmă orbise; dar nici adoratorul ei nu fusese cruțat de soarte. Acesta asurzise și numai putea nici umbla, dar totuși lăsa să-l ducă zilnic la ea.

Nici o femeie frumoasă nu și-a mai adunat în jurul ei o așa grupă mare de adoratori. Ea stă înaintea noastră ca o ființă extraordinară, al cărei model s'a spart după prima turnătură; nu eră poetă, nici artistă și nici regină cu putere pământescă, numai o femeie frumoasă și bună, care și-a păstrat până la sfârșitul vieții caracterul femeesc, într'o apariție seducătoare.

Trad. de Lucreția Russu-Șirianu.

cultură adevărat națională și de valoarea europeană, această revistă, lucrând pe câmpul său propriu, va avea, în același timp, toată simpatia pentru ridicarea culturală, politică și economică a țărănimii și accentuând asupra scopului — cultura națională — va lupta, pe cât se poate în cadrul unei reviste literare și științifice, și ea, pentru realizarea mijloacelor către acest scop.

Și, dacă este nevoie să dăm idealului nostru cultural, național și democratic, un nume cuprinzător, — numele său este *Poporanismul*.

A apărut: «*Revista noastră*», sub direcțiunea dnei Constanța Hodoș, cu cuprinsul următor: O artistă română: Constanța Gănescu Demetriad (cu portret) de Constanța Hodoș; Despărțire, Șoaptă (poezie) de Maria Cunțan; Scrisoare (poezie) de Fatma; Scrisori găsite (nuvelă) de Constanța Hodoș; Nu-i mângăiere, (poezie) de El. D. O. Sevastos; Valul, Puterea, Fericirea (poezii) de Elena Voronca.

Arta plastică: Al. Liuba (cu ilustrații) de R. V.; Să nu mai vii, (poezie) de Despina; Nemurire, (poezie) de Alex. Georgescu; Fericirea, (nuvelă) de Lia Măgură Hârșu; Adieri, (poezie) de V. Loichiță; Infrățire, (poezie) de Maria Nicolau; Miron Costin, (dramă) de V. Cosmovici; Cele două feminisme, (conferința dlui Brunetiere) trad. de Ana N. Popovici; Impresii, de Ecat. Luca; Cugețări, Glume, Răspunsuri.

Economie.

Arad, 2 Aprilie 1906.

Tratatul comercial dintre România și Austro-Ungaria. «*Neues Wiener Tagblatt*» află că tratativele comerciale e cu România vor fi reluate numai când se va fi încheiat tratatul comercial cu Serbia.

Finanțele Rusiei. Conziliu de ministri al Rusiei a luat cunoștință de expunerea făcută de ministrul de finanțe în chestiunea impozitelor și a programului financiar. Rusia străbate o criză financiară foarte dificilă care a fost cauzată de ultimul războiu și care a depărtat o sumă de brațe dela muncă. Seceta din provinciile dela centru a redus veniturile contribuțiilor astfel ca o bună parte din ei au fost hrăniți de tesaur. În sfârșit revoluțiunea a contribuit mult la compromiterea bunei stări a țării.

În asemenea stare de lucruri este greu să se echilibreze veniturile cu cheltuelile și prin urmare se impune ca principala sarcină a administrațiunii financiare să mențină cheltuelile indispensabile și să amâne pe celelalte. Numai Duma imperiului va putea determina categoriile de cheltueli. Ministrul recunoaște în expunerea sa necesitatea unor noi cheltueli cerute de nevoile populațiunii agricole și de instrucțiunea primară.

Afară de aceasta ministrul de finanțe crede necesar a propune unele măsuri pentru sporirea veniturilor tesaurului, precum sunt reforma impozitului financiar, impunerea proprietăților urbane, introducerea impozitului progresiv asupra venitului privat și asupra industriilor. Impozitele indirecte vor trebui să fie menținute de oarece desființarea unora din ele ar crea lacune care nu ar putea să fie acoperite de celelalte impozite existente. Programul financiar al ministrului de finanțe relevă necesitatea de a se spori impozitul asupra tutunului, care ar putea de 14 milioane rubele, crearea unui impozit pe forța electrică și pe gazul de iluminat care ar produce dela 2—3 milioane și înființarea unui impozit de luminări, pe hârtiile care ar produce între 7 și 8 milioane.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 1 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:43—16:46
Secară pe Aprilie	13:54—13:56
Orz pe Aprilie	15:54—15:56
Cucuruz pe Mai	13:30—13:32
Grâu de toamnă pe 1906	16:42—16:46

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:40—16:42
Secară pe Aprilie	13:48—13:50
Ovăs pe Aprilie	15:48—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:38—16:40

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:50—15:60
« 79—100 «	—
Secară: 100 «	12:20—12:30
Orz: 100 «	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20
« cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 «	13:20—13:30
« vechiu 100 klgr.	—

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158.—
« « mic	« 160.—
« brut « mare	« 156.—
« « mic	« 158.—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

CONCURS.

pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii «*Timișana*» din Timișoara, eventual la filiala sa din Buziaș (Buziás-fürdő), se publică prin aceasta concurs cu terminul de 15 Aprilie 1906.

Reflectanții la acest post dotat cu un salariu anual de cor. 720, au să documenteze absolvarea unei școli comerciale, precum și cunoștința perfectă a limbilor: română, maghiară și germană. *Diracțiunea.*

Emulsio Scoțiană

se pregătește din cel mai bun oleu din ficat de știucă norvegiană, împreună cu săruri de phophor natric. Se poate folosi la toate acele cazuri, la care până acum s'a folosit oleul comun de știucă.

Partea unsuroasă a lui EMUSIO SCOTIAN este împărțită în emulsie în astfel de picuri, în cât acel oleu se poate mai ușor înghiți și folosi, de cât cel comun. Afară de aceea EMUSIO SCOTIAN este de un gust foarte bun, așa că la acesta îi lipsește mirosul neplăcut, ce se găsește la oleul comun de știucă.

Emblema EMUSIO SCOTIAN, «un pescar, ce pe spate duce o mare știucă».

Se poate căpăta în ori ce apotecă.

Cu provocare la această ziare, pe lângă trimiterea a unor timbre de 75 fileri, trimiți fără altă cheltuielă 1 sticlă de probă.

Apoteca orășanească a lui Emil Budai
Budapesta, IV., strada Vác nr. 34—50.

Prețul unei sticle originale e de 2.50 cor.

Serviciul prompt și conștientos!

Unde se adună Români? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul o o o o o o o o „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine găsite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnași proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientos!

IN ATENȚIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracsek Ignác

zidar calificat și antreprenor de zidiri

Arad, strada Válásztó nr. 62. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc și provincă, pentru orice fel de lucrări în această branșă, ca: case de chirie, case particulare, vile și zidiri economice, asemenea primește și reparare ade zidiri vechi, pe lângă garanță și prețuri foarte eftine.

Planuri și bugete face pe prețuri convenabile.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt nesfătrecute.

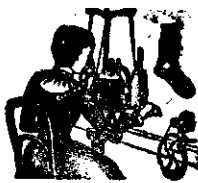
0 0 0 Seară de seară musica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 0 0 0

Serviciu prompt, curat și conștientos. 0 0 0 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

5 Cor. și . mai ..mult.. pe . zi !

Societatea de cioraperie de casă.

Se cantă persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Lucru simplu și iute, — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas utca 3—365.

PRAG, Petersplatz 7,—365.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturii, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

O scrisoare de mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV tea întăritoare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din tea „CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru aceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! Depărtează frigurile stomacale, colicele, lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

In prețuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atențiunii p. t. publicului din loc și din provincă care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe lângă garanță tot felul de lucrări din branșa zidăriei anume: case de arandă, case private, cartele de vară și grânare precum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a pavagelor de ciment și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spese.

E și în interesul D-Tale!

==== Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neintrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă**
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină
pentru două persoane, pân'acum **4 fl.**, acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreg comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szehadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Ultoi de vii soiuri curat

ultoi cu rădăcină din cele mai bune
soiuri pentru vin și delicatose

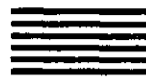
recomandă spre cumpărare

Domeniul Hámory

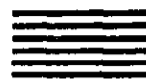
pe lângă bani gata. Preții și învățătorii pri-
mesc cu preț scăzut de 5%.

Detalii se pot afla în Arad, strada Deák Ferencz nr. 3.

Telefon 229.

Anunț!

==== Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

==== sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

==== Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experien-
țele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o o o țurile cele mai avantajoase. o o o

==== În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stă-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tălat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nitărie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miei și mari, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinărilor sus numite.

==== Procur, mijlocul prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz,
garantând totdeodată, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

==== Efectuez totdeodată lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paratură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o o o o o și prompt. o o o o o

Kern și Petrovics

comersant de mărfuri coloniale, vin, șampanie, rum,
ape minerale și cărnuri de vînat

Oradea-mare, Strada principală

(vis-à-vis de firma Huzella M.)

„La crucea de aur“.

Cel mai ieftin isvor de aprovizionare.

Săminte economice
de grădină, straturi și flori

pe cari le punem cu calitatea cea mai bună și proas-
pete, sub răspundere, la dispoziția on. public, mai
departe

felurite articole de post, ș. a. felurite soiuri de pești
din țeară și străinătate, afumați ori în ulei, felurite
brânzături, zilnic tea și unt proaspăt și ulei ținut în

ghiaș, de săminte de cînepă,

recomandăm bogatul nostru asortiment atențiunii on.
public.

Kern și Petrovics

comersanți de coloniale

Oradea - marea, Strada principală.